

Panium - Số Mười Sáu

Thời kỳ sau rốt

Jeff Pippenger

2026-02-19

Đa-ni-ên đoạn mười một mở đầu bằng việc giới thiệu Donald Trump như là vị tổng thống cuối cùng của vương quốc thứ sáu trong lời tiên tri Kinh Thánh. Cụm "năm thứ ba đời Si-ru", tức thời điểm khởi tượng bắt đầu ở đoạn mười, được bổ sung trong câu thứ nhất của đoạn mười một bằng chữ "cũng".

Cũng chính ta, trong năm thứ nhất của Đa-ri-út người Mê-đi, ta đã đứng lên để củng cố và làm cho người được vững mạnh. Đa-ni-ên 11:1.

Gabriel cân trọng quay trở lại với Darius và nối kết ông với Cyrus khi ông bắt đầu trình thuật của chương mười một. Chương mười tiếp diễn như một thị kiến duy nhất cho đến câu cuối của chương mười hai, và nó khởi đầu vào năm thứ ba đời Cyrus.

Năm thứ ba đời Cyrus, vua Ba Tư, một điều đã được tỏ ra cho Daniel, người được gọi là Belteshazzar; điều ấy là chân thật, nhưng thời kỳ đã định thì còn lâu; và ông hiểu điều ấy và có sự hiểu biết về khởi tượng. Daniel 10:1.

Đa-ri-út cùng với Si-ru hợp thành biểu tượng của quốc thể lưỡng hợp Mê-đi và Ba Tư, đại diện cho quyền lực lưỡng hợp của chủ nghĩa Cộng hòa và Tin Lành giáo tại Hợp Chúng Quốc Hoa Kỳ; do đó, cũng là biểu tượng lưỡng hợp của thời kỳ cuối cùng. Sự chào đời của A-rôn và Môi-se đánh dấu thời kỳ cuối cùng của lời tiên tri bốn trăm năm của Áp-ra-ham vào buổi khởi đầu của Y-sơ-ra-ên cổ đại; cũng vậy, sự giáng sinh của Giảng Báp-tít và Đấng Christ biểu thị hai mốc dấu của thời kỳ cuối cùng vào buổi kết thúc của Y-sơ-ra-ên cổ đại. Đức Chúa Jêsus luôn minh họa sự kết thúc bằng sự khởi đầu.

Darius và Cyrus cùng nhau tượng trưng cho cột mốc được gọi là "thời kỳ cuối cùng", khi bảy mươi năm lưu đày tại Ba-by-lôn đã mãn.

"Hội thánh của Đức Chúa Trời trên đất quả thật đã ở trong cảnh giam cầm suốt thời kỳ dài bị bách hại không ngừng, cũng như con cái Israel đã bị giam cầm tại Babylon trong thời kỳ lưu đày." Prophets and Kings, 714.

Đa-ri-út và Si-ru tiêu biểu cho các năm 1798 và 1799, tượng trưng cho thời kỳ tận cùng, khi cuộc lưu đày tương ứng của Y-sơ-ra-ên thuộc linh trong Ba-by-lôn thuộc linh chấm dứt. Năm 1798 đánh dấu sự kết thúc của hệ thống chính trị của quyền giáo hoàng, hệ thống được tượng trưng bằng hình ảnh một con thú mà dâm phụ của La Mã cưỡi trên đó.

Bấy giờ người đem tôi trong Thánh Linh vào nơi hoang mạc; và tôi thấy một người đàn bà ngồi trên một con thú màu đỏ điều, đầy những danh xưng phạm thượng, có bảy đầu và mười sừng. Khải Huyền 17:3.

Năm 1798, Napoleon chấm dứt sự sống của con thú; và năm 1799, người đàn bà cười trên con thú chết trong cảnh lưu đày. Năm 1989, cả Ronald Reagan và George Bush bậc trưởng đều là tổng thống, đánh dấu thời kỳ cuối cùng vào năm 1989. Darius và Cyrus đại diện cho Reagan và Bush bậc trưởng. Câu thứ hai chép rằng:

Và bây giờ ta sẽ chỉ cho người lẽ thật. Kìa, sẽ còn đẩy lên ba vua nữa tại Ba Tư; và người thứ tư sẽ giàu có hơn hết thầy họ; nhờ sức mạnh do sự giàu có của mình, người sẽ khiến hết thầy nổi lên chống lại vương quốc Hy Lạp. Đa-ni-ên 11:2.

Sự Thức Tỉnh

Darius là Reagan, Cyrus là Bush Lớn; và ba người kế tiếp Cyrus là Clinton, Bush Nhỏ, Obama Kẽ Chia Rẽ; và vị tổng thống thứ tư, “giàu có bội phần”, vị đã đánh thức những người theo chủ nghĩa toàn cầu của Grecia, là Trump. Từ “stir” có nghĩa là “đánh thức”. Khi Trump tuyên bố ứng cử vào năm 2015, những người theo chủ nghĩa toàn cầu, những kẻ mà Joel gọi là “dân ngoại”, đã được đánh thức.

Hãy khiến các dân ngoại thức dậy, và hãy kéo lên đến trũng Giê-hô-sa-phát; vì tại đó Ta sẽ ngồi để đoán xét mọi dân ngoại ở chung quanh. Hãy tra liềm, vì mùa gặt đã chín; hãy đến, hãy xuống; vì bông ép đã đầy, các bông tràn ra; vì sự gian ác của chúng rất lớn. Đông vô số, đông vô số trong trũng định đoạt; vì ngày của Đức Giê-hô-va đã gần trong trũng định đoạt. Giô-ên 3:12-14.

Khi "dân ngoại" được đánh thức, "ngày của Đức Giê-hô-va đã gần" tại thung lũng Giê-sa-phát. "Giê-sa-phát" có nghĩa là sự phán xét của Đức Giê-hô-va; và thung lũng ấy cũng được gọi là thung lũng Quyết định. Từ năm 2015 trở đi, "đám đông" của địa cầu sẽ bắt đầu di chuyển vào các bó khác nhau đã được chuẩn bị cho từng cái cớ mà loài người đưa ra để không quyết định phục sự Đức Chúa Trời. Vào 9/11, sự phán xét những người còn sống đã bắt đầu, và năm 2015, Trump tuyên bố ông sẽ ra tranh cử tổng thống. Vào 9/11, giai đoạn thứ nhất của mưa cuối mùa bắt đầu đổ xuống, và mưa cuối mùa là điều đưa mùa màng đến độ chín muồi; và vào năm 2015, mười bốn năm kể từ khi cơn mưa ấy, vốn đưa tới mùa gặt chín muồi, bắt đầu, sách Giô-ên vang lên lời cảnh báo rằng khi Donald Trump "khuấy động vương quốc Hy Lạp", hay như Giô-ên nói, khi Trump "đánh thức dân ngoại vào năm 2015", thì mùa gặt của địa cầu bắt đầu chín.

Điều hệ trọng cần nhận biết là chân lý đầu tiên được nêu trong Đa-ni-ên đoạn mười một là vai trò mang tính tiên tri của Donald Trump. Vương quốc thứ nhất trong lời tiên tri Kinh Thánh được trình bày trong sách Đa-ni-ên là Ba-by-lôn. Hãy hình dung câu chuyện về Ba-by-lôn trong sách Đa-ni-ên nếu Nê-bu-cát-nết-xa đã không được Sự Linh Hứng sử dụng để thiết lập một mô hình tiên tri. Vương quốc thứ sáu trong lời tiên tri Kinh Thánh là không trọn vẹn nếu thiếu lời chứng của vị cai trị sau cùng của vương quốc ấy. Nguyên tắc “nhắc đến lần đầu” xác lập tầm quan trọng của Trump như một biểu tượng hàng đầu trong khái tượng mà Đa-ni-ên đã nhận được vào ngày thứ hai mươi hai sau khi ông kiêng ăn ba tuần lễ.

Nhưng thủ lĩnh của vương quốc Ba Tư đã chống cự ta suốt hai mươi một ngày; nhưng, kìa, Mi-ca-ên, một trong các thủ lĩnh tối cao, đã đến giúp ta; và ta đã ở lại đó cùng với các vua Ba

Từ nay ta đến để làm cho người hiểu điều gì sẽ xảy đến cho dân người trong những ngày sau rốt; vì Khải tượng ấy còn dành cho nhiều ngày nữa. Đa-ni-ên 10:13, 14.

Khải tượng của chương mười một minh họa những gì xảy đến cho dân của Đức Chúa Trời trong những ngày sau rốt, và việc Trump là nhà lãnh đạo của Hợp Chúng Quốc Hoa Kỳ, rồi kế đó của Liên Hợp Quốc, là một lẽ thật có hệ quả đòi đòi gắn liền với việc hiểu hay không hiểu lẽ thật ấy. Lẽ thật ấy quan trọng đến nỗi Gabriel phải truyền đạt cho Đa-ni-ên; vì thế, ở câu mười bốn, Đa-ni-ên, theo ánh sáng do thiên sứ Gabriel ban, ghi lại rằng chính “những kẻ cướp bóc của dân người” thiết lập Khải tượng. Không thể theo dõi một cách chính xác những bước đi của Donald Trump trong lời tiên tri nếu không dùng Rô-ma làm khuôn mẫu để nhận ra dấu vết của ông xuyên suốt lịch sử tiên tri của Đa-ni-ên chương mười một.

Trump, với tư cách là biểu tượng của Hoa Kỳ trong thời kỳ luật Chúa nhật, lập nên một ảnh tượng của con thú, và khi làm như vậy, ông tôn vinh con thú; vì thế, đó là một ảnh tượng của con thú, đồng thời là một ảnh tượng tôn vinh con thú. Trong Khải Huyền 17, giáo hoàng quyền là kẻ thứ tám, tức là thuộc về bảy, và Donald Trump là vị tổng thống thứ tám kể từ Reagan, tính từ mốc năm 1989 là thời kỳ cuối cùng; nhưng ông cũng là người thứ sáu, nghĩa là ông là kẻ thứ tám vốn thuộc về bảy.

Trong Khải Huyền chương mười bảy, ở câu ba, Giăng được đem vào đồng vắng, nơi ông thấy một đám phụ cưỡi trên một con thú. Đám phụ ấy đã được mọi hệ phái Tin Lành lớn nhận diện là Giáo hội Công giáo, song rồi trong những ngày sau rốt, hết thảy họ đều chối bỏ các tín điều nền tảng của mình. Khi Giăng thấy nàng, Giáo hội La Mã đã say sưa với huyết các thánh tử đạo, và nàng mang danh hiệu “Mẹ của các kẻ tà dân.” Điều ấy cho thấy Giăng đã được đưa đến năm 1798, khi chế độ giáo hoàng đã vấy máu tử đạo và một số hội thánh vốn trước kia thuộc Tin Lành đã bắt đầu quay trở lại hiệp thông với Công giáo Rô-ma. Từ điểm nhìn ấy, Giăng thấy “bảy vua”; trong đó năm đã sụp đổ tính đến năm 1798, và một vương quốc đang hiện hữu vào năm 1798—vương quốc ấy là Hợp Chúng Quốc Hoa Kỳ—nhưng còn một vương quốc nữa, gồm mười vua, sẽ đến sau, vì vào năm 1798, nơi Giăng đứng, vương quốc thứ bảy vẫn chưa đến. Mười vua ấy trị vì trong giờ của cuộc khủng hoảng về luật ngày Chủ nhật, và họ đồng thuận trao vương quốc thứ bảy của mình cho con thú của vương quốc thứ năm, là kẻ đã nhận một vết thương chí tử vào năm 1798.

Số “8” tượng trưng cho sự phục sinh, và giáo triều Rô-ma là kẻ thứ tám, vốn thuộc về bảy, khi vết thương chí tử của nó được chữa lành trong liên minh ba bên giữa Con Rồng, Con Thú và Tiên Tri Giả, điều sẽ xảy ra cùng với Đạo luật Chủ nhật sắp đến. Năm 2020, phe toàn cầu chủ nghĩa đã đánh cắp cuộc bầu cử khỏi tay Trump, và ông đã bị sát hại nơi các đường phố của Khải Huyền đoạn mười một. Hai Chứng Nhân của Khải Huyền đoạn mười một tượng trưng cho hai sừng của Con Thú từ đất, cả hai đều đã bị sát hại vào năm 2020. Tại thời kỳ cuối cùng năm 1989, tính từ Reagan, Trump là vị tổng thống thứ sáu; nhưng đến năm 2024, ông cũng là kẻ thứ tám, vốn thuộc về bảy vua trước đó. Năm 2024, vết thương chí tử của ông đã được chữa lành, và đồng thời ông trở thành kẻ thứ tám, vốn thuộc về bảy, trong sự tương hợp hoàn hảo với biểu tượng tiên tri xác lập Khải tượng. Nếu không có Rô-ma, thì không thể theo dõi các chuyển động của hình tượng Rô-ma.

MAGA

Để hiểu cách Trump là Constantine Đại đế khi “250” năm của Nero kết thúc, hoặc cách ông là Antiochus Đại đế vào năm 207 TCN, hoặc cách ông là vị tổng thống cuối cùng mà toàn bộ phong trào thời đại hoàng kim của ông đặt nền tảng trên việc làm cho nước Mỹ trở nên “vĩ đại”, cần phải nhận ra rằng chương này trước hết nhắc đến Trump và vai trò ngôn sứ của ông.

Dấu ấn của “chân lý”, được biểu trưng bởi từ “chân lý” trong tiếng Hê-bơ-rơ vốn được cấu thành từ chữ cái thứ nhất, thứ mười ba và thứ hai mươi hai của bảng chữ cái Hê-bơ-rơ, xác định Reagan là chữ cái thứ nhất, và Obama là chữ cái thứ mười ba của sự phản nghịch, như được biểu thị bởi năm 2013, khi cựu người đứng đầu Văn phòng Tòa Dị giáo được kế nhiệm bởi vị giáo hoàng Dòng Tên đầu tiên. Bởi vì người đứng đầu Văn phòng Tòa Dị giáo đã nghỉ hưu, điểm kết thúc của ông trùng với điểm khởi đầu của giáo hoàng Dòng Tên. Mối liên hệ ấy giữa hai giáo hoàng của Obama là ngày 13 tháng 3 năm 2013. Obama tương ứng với chữ cái thứ mười ba của sự phản nghịch, và chữ cái thứ hai mươi hai là Trump.

Tu chính án thứ hai mươi hai giới hạn một tổng thống ở hai nhiệm kỳ; và khi xét các tổng thống có hai nhiệm kỳ nhưng KHÔNG liên tiếp, thì chỉ có hai người. Grover Cleveland là Anpha của các tổng thống hai nhiệm kỳ không liên tiếp, và Trump là Ômêga. Grover Cleveland là vị tổng thống thứ hai mươi hai, và Trump, với tư cách là Ômêga tương ứng với Cleveland, mang đặc trưng Anpha của “22”. Cleveland và Trump biểu trưng cho một Anpha và Ômêga bao hàm biểu tượng của chữ cái thứ hai mươi hai trong bảng chữ cái Hê-bơ-rơ. Chỉ có hai tổng thống có hai nhiệm kỳ không liên tiếp, và Trump là người thứ hai trong số đó. Số hai của Ômêga nhân với số hai mươi hai của Anpha bằng bốn mươi bốn, một biểu tượng của năm 1844, vốn là biểu tượng của cánh cửa đóng tại luật Chủ nhật, như được tiêu biểu bởi cánh cửa đóng của năm 1844. Trump là người thứ 44, xét theo cá nhân riêng biệt, giữ chức tổng thống, và ông là tổng thống vào lúc cánh cửa đóng tại luật Chủ nhật.

Trump đã được tiên trưng bởi Cyrus Đại đế. Cyrus Đại đế ban hành sắc lệnh thứ nhất, còn Artaxerxes Đại đế ban hành sắc lệnh thứ ba. Sắc lệnh thứ nhất và thứ ba tương ứng với nhau, vì Đức Giêsu luôn minh họa phần cuối bằng phần đầu. Trump hiện diện vào lúc “250” năm của Nero kết thúc, được biểu trưng bởi Constantine Đại đế. Vào cuối “250” năm kể từ 457 TCN, Trump được biểu trưng bởi Antiochus Đại đế, người đã trở lại mạnh mẽ hơn trước vào năm 2024, ứng nghiệm câu mười ba.

Vì vua phương bắc sẽ trở lại, và sẽ huy động một lực lượng đông đảo hơn trước, và chắc chắn sẽ đến sau một số năm với một đạo quân lớn và rất nhiều của cải. Đa-ni-ên 11:13.

Khi Hoa Kỳ bị Rôma chinh phục vào thời điểm luật ngày Chúa nhật, bảy giờ mọi quốc gia trên thế giới đều bị buộc phải quy phục Rôma.

"Các quốc gia khác sẽ noi gương Hoa Kỳ. Mặc dù Hoa Kỳ đi đầu, nhưng cùng một cuộc khủng hoảng sẽ xảy đến với dân chúng ta ở khắp nơi trên thế giới." Testimonies, tập 6, 395.

Các "quốc gia ngoại bang" bị buộc phải làm như vậy bởi Hoa Kỳ, là nước nắm quyền lãnh đạo Liên Hợp Quốc tại thời điểm đạo luật Chủ nhật sắp đến. Liên Hợp Quốc chính là mười vua của Khải Huyền 17, bị cai trị bởi A-háp, vua của mười chi phái phương bắc, là người đã cưới

Giê-sa-bên. Cuộc hôn nhân của Giê-sa-bên với A-háp là cuộc hôn nhân được viên thành tại đạo luật Chủ nhật sắp đến. Tại đạo luật Chủ nhật, Hoa Kỳ, tức đất vinh hiển của Đa-ni-ên 11 và là con thú từ đất của Khải Huyền 13, chấm dứt lịch sử của mình với tư cách là vương quốc thứ sáu của lời tiên tri Kinh Thánh. Tại núi Cạt-mên, 850 tiên tri của Ba-anh và các thầy tế của A-sê-ra, những kẻ ăn tại bàn của Giê-sa-bên, bị Ê-li giết chết. Hoa Kỳ bị giết tại đạo luật Chủ nhật sắp đến, cũng như các tiên tri giả tại núi Cạt-mên. Từ đó trở đi, câu chuyện là giữa Ê-li đối đầu với A-háp và Giê-sa-bên; và A-háp tượng trưng cho một vương quốc mười phần, được cai trị bởi kẻ đầu tiên đã phạm tà dâm với Giê-sa-bên. Giê-sa-bên muốn phạm tà dâm với mọi vương quốc, nhưng A-háp đại diện cho kẻ đầu tiên làm như vậy; và chính Hoa Kỳ là kẻ chết tại núi Cạt-mên và lập tức trở thành tinh nhân đầu tiên của Giê-sa-bên. Xét theo Đa-ni-ên 11, chính tại đạo luật Chủ nhật ấy, Trump đứng lên như vị vua hùng mạnh của Hy Lạp, được tiêu biểu bởi Alexander Đại đế.

Và sẽ dấy lên một vua cường đại, sẽ cai trị với đại quyền và làm theo ý mình. Khi người đã dấy lên, vương quốc của người sẽ bị bẻ gãy và bị phân chia về bốn gió trời; chẳng thuộc về dòng dõi người, cũng chẳng theo quyền trị vì như người đã trị vì; vì vương quốc ấy sẽ bị nhổ bật, giao cho những kẻ khác, chứ không cho họ. Đa-ni-ên 11:3, 4.

Donald Trump đứng lên như “vị vua hùng mạnh” của Liên Hiệp Quốc, người được biểu thị trong câu ấy và kẻ đó được điển hình hóa bởi lịch sử của Alexander Đại đế. Khi ông đứng lên, Hợp Chúng Quốc Hoa Kỳ, vương quốc thứ sáu trong lời tiên tri Kinh Thánh, chấm dứt, và vương quốc thứ bảy của mười vua trong Khải Huyền đoạn mười bảy khởi sự. Mười vua khởi đầu vương quốc thứ bảy của họ bằng cách ngay tại đó và khi ấy đồng thuận trao vương quốc thứ bảy của họ cho quyền bính giáo hoàng, là vương quốc thứ tám, vốn thuộc về bảy vương quốc trước đó. Sự đồng thuận của họ là để ứng nghiệm ý muốn của Đức Chúa Trời, và ý muốn của Ngài được bày tỏ dòng họ tiếp dòng kia xuyên suốt Kinh Thánh của lẽ thật.

Tiên trưng cho Rôma

Các câu 5 đến 9 của Đa-ni-ên đoạn 11 đã được ứng nghiệm bởi một lịch sử tiên tri vốn tiêu biểu cách trọn vẹn lịch sử của quyền lực giáo hoàng như được trình bày trong các câu 31 đến 40 của cùng đoạn. Dòng lịch sử trong các câu 5 đến 9 song song với dòng lịch sử trong các câu 31 đến 40. Cả hai dòng đều xác định một giai đoạn: quyền lực đại diện cho La Mã giáo hoàng trước hết vượt qua ba chướng ngại, rồi cai trị một thời kỳ, cho đến khi một hiệp ước bị phá vỡ khiến một vua phương nam kéo đến nghịch cùng họ và giáng cho họ một vết thương chí tử. Càng khảo cứu kỹ lưỡng hai dòng ấy và so sánh với lịch sử, người ta càng nhận ra mức độ chính xác sâu sắc của chúng. Tính chính xác của chúng liên quan đến mức độ chúng phản ánh sát sao cấu trúc nội tại trong các câu, cũng như lịch sử đã ứng nghiệm các câu ấy.

Lịch sử đã ứng nghiệm năm câu ấy song hành và tương hợp với lịch sử của Rôma giáo hoàng được trình bày trong các câu 31 đến 40, và tạo bối cảnh cho sự xuất hiện của Antiochus Đại đế trong các câu 10 đến 15.

Nhưng các con trai của người ấy sẽ được khích động và sẽ tập hợp một lực lượng hùng mạnh đông đảo; và một người trong số đó ắt sẽ kéo đến, tràn qua và vượt qua; rồi người ấy sẽ quay lại và nổi dậy, đến tận đôn lũy của người kia. Đa-ni-ên 11:10.

Ứng nghiệm câu mười, Antiochus Đại đế đã giành chiến thắng, tiến đến tận thành trì của Ai Cập, nơi ông kết thúc chiến dịch để tái tập hợp lực lượng. Lịch sử đó là hình bóng về sự sụp đổ của Liên Xô vào năm 1989, như được trình bày ở câu bốn mươi của cùng chương.

Vào thời kỳ cuối cùng, vua phương nam sẽ tấn công người ấy; còn vua phương bắc sẽ kéo đến chống lại người ấy như cơn lốc, với chiến xa, kỵ binh và nhiều tàu thuyền; và ông sẽ tiến vào các xứ, tràn ngập và vượt qua. Đa-ni-ên 11:40.

Cụm “shall certainly come, and overflow, and pass through” ở câu mười là giống hệt trong tiếng Hê-bơ-rơ với cụm “he shall enter into the countries, and shall overflow and pass over” ở câu bốn mươi. Cả hai câu đều xác định khi nào vua phương bắc (Antiochus ở câu mười và Reagan ở câu bốn mươi) đánh bại vua phương nam (Ptolemy ở câu mười và Liên Xô ở câu bốn mươi). Cả hai cuộc tấn công đều là hành động trả đũa đối với chiến thắng trước đó của vua phương nam (Ptolemy trong các câu năm đến chín và Napoleon ở câu bốn mươi). Động cơ tấn công của vua phương nam là một hòa ước bị phá vỡ (cuộc hôn nhân của Bernice trong các câu năm đến chín và Hiệp ước Tolentino năm 1797 bị phá vỡ với Napoleon). Cấu trúc tiên tri được thể hiện trong các câu và sự ứng nghiệm tiếp theo của các câu trong lịch sử cũng phù hợp với Ê-sai 8:8.

Và nó sẽ đi qua Giu-đa; nó sẽ tràn ngập và vượt qua, nó sẽ dâng lên đến tận cổ; và đôi cánh dang rộng của nó sẽ che phủ khắp bề rộng đất nước người, hỡi Immanuel. Isaiah 8:8.

Khi Ê-sai tiên báo rằng đạo quân của San-khê-ríp “sẽ tràn lụt và vượt qua,” thì đó một lần nữa là cùng một từ ngữ Hê-bơ-rơ như ở câu mười và bốn mươi. Ê-sai chỉ rõ thời điểm khi San-khê-ríp, vương quốc phương bắc, chinh phục vương quốc phương nam là Giu-đa; nhưng ông để Giê-ru-sa-lem còn đứng vững, vì ông chỉ đến tận “cổ,” cũng như An-ti-ô-khơ chỉ đến biên giới trong câu mười. Động cơ của San-khê-ríp là do Ê-xê-chia đã phá vỡ giao ước với A-si-ri, được biểu tỏ qua việc Ê-xê-chia chấm dứt việc cống nạp đã thỏa thuận. Giao ước bị phá vỡ là điểm bất thường trong ba câu song hành. Mỗi câu đều liên quan đến một giao ước bị phá vỡ; nhưng với Ptô-lê-mê và Na-pô-lê-ông, vị vua phương bắc bị cáo buộc là kẻ phá ước. Còn San-khê-ríp, vị vua phương bắc, thì cáo buộc Ê-xê-chia đã từ chối nộp cống phẩm ấn định.

Vào năm thứ mười bốn đời vua Ê-xê-chia, San-khê-ríp, vua A-si-ri, kéo lên đánh tất cả các thành kiên cố của Giu-đa và chiếm lấy chúng. Bấy giờ Ê-xê-chia, vua Giu-đa, sai sứ đến gặp vua A-si-ri tại La-kích, nói rằng: Ta đã đắc tội; xin quay lui khỏi ta; điều gì người đặt trên ta, ta sẽ gánh chịu. Vua A-si-ri bèn ấn định cho Ê-xê-chia, vua Giu-đa, ba trăm ta-lâng bạc và ba mươi ta-lâng vàng. Ê-xê-chia bèn nộp cho vua A-si-ri tất cả bạc tìm thấy trong đền thờ của Đức Chúa và trong kho tàng của hoàng cung. 2 Các Vua 18:13-15.

Đạo quân phương bắc của San-khê-ríp đã chiếm bốn mươi sáu thành của Giu-đa trên đường tiến đến Giê-ru-sa-lem. Điều có ý nghĩa tiên tri trọng đại là Ê-sai 8:8 liên hệ với các câu mười và bốn mươi, qua đó nêu lên một lời chứng thứ ba về sự sụp đổ của vương quốc phương nam của Liên Xô vào năm 1989. Sự sụp đổ ấy đánh dấu sự khởi đầu của một khoảng kỳ trống rỗng trong câu bốn mươi. Từ sự ứng nghiệm của câu bốn mươi vào năm 1989 cho đến câu bốn mươi mốt, là câu tượng trưng cho Đạo luật Ngày Chủ nhật sắp đến, có một khoảng kỳ trống rỗng trong câu bốn mươi. Khoảng kỳ ấy bắt đầu từ năm 1989 và kết thúc với Đạo luật Ngày Chủ nhật. Câu bốn mươi không

nói gì về khoảng thời gian ấy, nhưng câu bốn mươi có thể được hiểu theo phương pháp dòng nọ nói dòng.

Một “chìa khóa” chủ yếu để xác lập lịch sử ẩn kín của câu bốn mươi là lời chứng của Isaiah về cuộc chiến trả đũa thắng lợi của vương quốc phương bắc chống lại vương quốc phương nam. Dù là cuộc phản nghịch của Hezekiah chấm dứt việc tôn trọng cam kết trước đó về nộp “cổng” cho Assyria, hay việc Antiochus gạt bỏ Bernice, hoặc Hiệp ước Tolentino của Napoleon, thì cả ba câu đều đã được ứng nghiệm bởi các lịch sử nhấn mạnh một hiệp ước bị phá vỡ như động cơ nền tảng cho hành động tấn công. Trong nhiệm kỳ Tổng thống Obama, dưới Bộ Ngoại giao do John Kerry đứng đầu, Trợ lý Ngoại trưởng Victoria Nuland đã gây ra một cuộc cách mạng màu nhằm lật đổ chính phủ Ukraine. Từ đó, về Chiến tranh Ukraine, xuất hiện hai phe trong cùng một tranh luận: Putin nói đó là một hiệp ước bị phá vỡ; còn các đối thủ của ông nói hiệp ước mà Putin viện dẫn chưa từng tồn tại trong bối cảnh ông ta khẳng định. Bất luận một hiệp ước thực sự đã được lập rồi bị phá vỡ, hay ngược lại, thì cũng không hệ trọng, vì bản tường thuật tiên tri chỉ đơn giản ghi nhận một hiệp ước bị phá vỡ như động cơ cho chiến tranh.

Ê-sai 8:8 đưa ra “chìa khóa” để thấy rằng vua phương bắc chỉ chinh phục đến cô, hay đến đầu. Chính “chìa khóa” ấy xác định Nước Nga là cái đầu còn đứng vững sau khi thân thể sụp đổ vào năm 1989. Tầm quan trọng mang tính tiên tri của câu tám không chỉ nằm ở “chìa khóa” nhận diện cái đầu, mà việc nhận diện “cổ” đại diện cho đầu, tức kinh đô, chỉ có thể được xác lập khi đặt trong mối liên hệ với một đoạn trước đó của cùng một Khải tượng thuộc Ê-sai 8. Khải tượng ấy bắt đầu ở chương bảy, và trong các câu bảy và tám, “đầu” được định nghĩa là một vị vua, hoặc vương quốc của ông, hoặc kinh đô của một vương quốc. Giê-ru-sa-lem là kinh đô của Giu-đa, với 46 thành của nó đã bị đạo quân của San-khê-ríp chinh phục, nhưng San-khê-ríp đã để lại kinh đô Giê-ru-sa-lem đứng vững.

Vì đầu của Sy-ri là Đa-mách, và đầu của Đa-mách là Rê-xin; và trong vòng sáu mươi lăm năm, Êp-ra-im sẽ bị bẻ gãy đến nỗi không còn là một dân. Và đầu của Êp-ra-im là Sa-ma-ri, và đầu của Sa-ma-ri là con trai của Rê-ma-lia. Nếu các người không tin, chắc chắn các người sẽ không đứng vững. Ê-sai 7:8, 9.

Khi đạo quân của San-khê-ríp đến trước tường thành Giê-ru-sa-lem vào năm 701 TCN, ông đã tiến lên đến tận cô; và qua đó, ông để lại một lời chứng lịch sử về việc Nước Nga tiếp tục tồn tại sau cuộc sụp đổ năm 1989. Khi Antiôkhô Cả khởi sự cuộc trả đũa chống lại vương quốc phương nam, thì, ở câu mười, ông đến biên giới Ai Cập nhưng không tiến vào. Điều đáng chú ý trong chiến thắng của Antiôkhô ở câu mười là: nó đánh dấu sự kết thúc của một chiến dịch quân sự của Antiôkhô vốn không có một trận đánh riêng biệt, nhưng phản ánh công cuộc của ông trong việc tái lập những địa vực đã mất trước đó. Sự chinh phục của ông ở câu mười biểu thị sự kết thúc của một loạt thắng trận. Ông đã kết thúc chiến dịch của Chiến tranh Syria lần thứ tư tại Raphia, mà tên gọi có nghĩa là “vùng biên giới”, và Raphia chính là biên giới, tức “cổ” của Ai Cập. Chiến dịch của Antiôkhô từ năm 219 TCN đến 217 TCN tượng trưng cho sự tràn ngập và vượt qua của sự sụp đổ Liên Xô từ năm 1989 cho đến năm 1991, khi nhà vua vượt qua các nước.

Về phương diện tiên tri, Isaiah 8:8 cho phép nhận diện Nga—với tư cách là “cỗ” trong trận chiến của Sennacherib, hoặc “thành trì” trong trận chiến của Antiochus—là vua phương nam trong trận Raphia, như được biểu hiện qua sự ứng nghiệm của câu mười một. Qua đó, điều này liên kết trực tiếp lịch sử bên ngoài—được biểu trưng bởi con rồng (vua phương nam), con thú (vua phương bắc), và tiên tri giả (thế lực ủy nhiệm của vua phương bắc)—với tuyến nội tại của lời tiên tri, như được biểu trưng bởi lời tiên tri về sáu mươi lăm năm ở câu bảy của chương bảy.

Về phương diện tiên tri, ý nghĩa của việc San-khê-ríp kéo lên Giê-ru-sa-lem đưa ra một trong những lời chứng tiên tri hùng mạnh nhất về quyền năng của Đức Chúa Trời trong Kinh Thánh, vì tại đó Đức Chúa Trời đã tiêu diệt đạo quân gồm 185.000 người của San-khê-ríp chỉ trong một đêm. Ngày trước đó, trên tường thành Giê-ru-sa-lem có cả Ê-li-a-kim lẫn Sép-na, là những biểu tượng của Cơ Đốc Phục Lâm La-ô-đi-xê và Phi-la-đen-phi, vốn được ghi dấu tại cửa đóng năm 1844 và cửa đóng của đạo luật Chủ nhật.

Vào năm thứ mười bốn đời vua Ê-xê-chia, San-chê-ríp, vua A-si-ri, kéo lên đánh tất cả các thành kiên cố của Giu-đa và chiếm lấy chúng. Vua A-si-ri sai Ráp-sa-kê từ La-kích đến Giê-ru-sa-lem, đến cùng vua Ê-xê-chia, với một đạo quân lớn. Người đứng bên máng dẫn nước của ao trên, trên đường cái của đồng thợ giặt. Bảy giờ Ê-li-a-kim, con của Hinh-kia, quản đốc cung điện; Sép-na, ký lục; và Giô-a, con của A-sáp, quan chép sử, đi ra đến cùng người. Ê-sai 36:1–3.

Trong chương bảy của sách Isaiah, Isaiah được sai đi với một sứ điệp đến Ahaz gian ác, vua của Judah, vương quốc miền Nam. Chính vương quốc ấy là nơi Sennacherib tấn công trong chương tám, câu tám. Khi Isaiah gặp vua gian ác Ahaz, ông gặp vua “bên cống dẫn nước của ao trên, trên đường cái của cánh đồng thợ giặt,” chính tại nơi Rabshakeh phỉ báng danh của Đức Chúa. Isaiah dạy rằng ông và các con ông là những dấu chỉ.

Kia, ta và các con cái mà Đức Giê-hô-va đã ban cho ta là những dấu chỉ và điềm lạ trong Y-sơ-ra-ên, bởi Đức Giê-hô-va vạn quân, là Đấng ngự trên núi Si-ôn. Ê-sai 8:18.

Khi Isaiah gặp vua Ahaz gian ác “bên cống dẫn nước của hồ trên, trên đường cái của cánh đồng thợ giặt,” Isaiah đã đem theo con trai mình, Shearjashub, tức là “số sót sẽ trở về.”

Bảy giờ Đức Chúa phán với Ê-sai: Bây giờ, người và Sê-a Gia-súp, con trai người, hãy đi ra gặp A-cha tại đầu cống dẫn nước của hồ trên, trên đường cái của cánh đồng thợ giặt. Ê-sai 7:3.

Shearjashub xác định rằng sứ điệp do Ê-sai công bố tại “chỗ cuối của cống dẫn nước của ao trên, trên đường cái của đồng thợ giặt” là một sứ điệp nhằm nhận diện số sót lại là những người trở về. Số sót lại ấy chính là những người trong sách Ma-la-chi được kêu gọi thử Đức Giê-hô-va bằng cách trở lại cùng Ngài, và bằng cách trả lại các phần mười vào kho. Những người trở lại cũng được Giê-rê-mi mô tả như những kẻ trở về sau sự thất vọng thứ nhất. Trong chương bảy, “chỗ cuối của cống dẫn nước của ao trên, trên đường cái của đồng thợ giặt” khắc họa Ê-sai ban một sứ điệp cho một vua miền nam gian ác; và trong Ê-sai ba mươi sáu, Ê-li-a-kim, Sép-na và Giô-a, quan ký lục, đã thay mặt Ê-xê-chia đối đáp, trong khi Ráp-sa-kê đại diện cho San-khê-ríp.

Sứ điệp thứ nhất tại "cuối ống dẫn nước của ao trên, trên đường cái của ruộng thợ giặt" được Ê-sai và con trai ông công bố; sứ điệp sau cùng tại "cuối ống dẫn nước của ao trên, trên đường cái của ruộng thợ giặt" được ba người công bố. Sứ điệp thứ nhất gửi đến một vị vua trong nước, còn sứ điệp thứ hai gửi đến một vị vua ngoại quốc. Đường ranh giới là bức tường, bức tường ấy là biểu tượng của luật pháp Đức Chúa Trời, và luật ngày Chủ nhật tượng trưng cho việc xóa bỏ bức tường phân cách giữa Hội Thánh và Nhà nước. Tại luật ngày Chủ nhật, hay tại bức tường, có ba biểu tượng: Ê-li-a-kim là Phi-la-đen-phi, Sép-na là Lao-đi-xê, và Giô-áp, quan ký lục, là Sạt-đê.

Khi luật ngày Chủ nhật được ban hành, theo Đa-ni-ên 11:41, nhiều người bị đổ ngã, và những người ấy là những người phải chịu trách nhiệm về ánh sáng liên quan đến ngày Sa-bát thứ bảy. Những người bị đổ ngã trong câu bốn mươi một là những người Cơ Đốc Phục Lâm La-ô-đi-xê, và Ê-li-a-kim đại diện cho Phi-la-đen-phi.

Và trong ngày ấy, sẽ xảy ra rằng Ta sẽ gọi tôi tớ Ta là Êliakim, con của Hilkiyah; Ta sẽ mặc cho người ấy áo choàng của người, thắt cho người ấy đai lưng của người, và Ta sẽ giao quyền binh của người vào tay người ấy; người ấy sẽ làm cha cho cư dân Giê-ru-sa-lem và cho nhà Giu-đa. Ta sẽ đặt chìa khóa nhà Đa-vít trên vai người ấy; người ấy mở thì không ai đóng được; người ấy đóng thì không ai mở được. Ê-sai 22:20-22.

Và hãy viết cho thiên sứ của Hội thánh tại Phi-la-đen-phi rằng: Đây là lời phán của Đấng Thánh, Đấng Chân Thật, Đấng cầm chìa khóa của Đa-vít, Đấng mở thì không ai đóng được, đóng thì không ai mở được: Ta biết công việc của người; kia, Ta đã đặt trước mặt người một cửa mở, và không ai có thể đóng lại; vì người có ít năng lực, và đã giữ lời Ta, và không chối bỏ danh Ta. Kia, Ta sẽ khiến những kẻ thuộc về hội đường của Sa-tan, là những kẻ tự xưng là người Do Thái mà không phải, nhưng nói dối, phải đến và sấp mình thờ lạy trước chân người, và biết rằng Ta đã yêu người. Khải Huyền 3:7-9.

Sép-na được thay thế bởi Ê-li-a-kim, và Sép-na trên tường tiêu biểu cho những người Cơ Đốc Phục Lâm Ngày Thứ Bảy La-ô-đi-xê, những người từ chối nhận ích lợi từ sứ điệp về mưa đầu mùa hay mưa cuối mùa. Giai đoạn mưa đầu mùa đối với hội thánh được tiêu biểu bởi Ê-sai và số sót đã trở về, và sứ điệp ấy nhắm đến một hội thánh bội đạo, được tiêu biểu bởi vua gian ác A-cha. Sứ điệp từ trên tường được gửi đến một vua phương bắc gian ác đang tìm cách đánh bại Giê-ru-sa-lem, và nó tượng trưng cho mưa cuối mùa trong tương quan với mưa đầu mùa. Trong khi hội thánh của Đức Chúa Trời đang chịu sự phán xét, mưa đầu mùa (tức mưa trước) chỉ rưới rắc, nhưng đến Đạo luật Chủ nhật mưa được đổ xuống cách vô lượng. Sứ điệp gửi cho A-cha là sứ điệp nội bộ; sứ điệp gửi cho San-khê-ríp là sứ điệp bên ngoài. Tiếng thứ nhất trong Khải Huyền 18:1-3 là sự lặp lại sứ điệp của thiên sứ thứ hai và là sứ điệp nội bộ. Tiếng thứ hai của Khải Huyền 18:4 là sứ điệp bên ngoài và là sứ điệp thứ ba. Ê-sai và con trai ông đem sứ điệp nội bộ của thiên sứ thứ hai, và trên tường, với một sứ điệp bên ngoài, có ba linh hồn.

Ê-li-a-kim là một trăm bốn mươi bốn ngàn; Sép-na là phong trào Cơ Đốc Phục Lâm Ngày Thứ Bảy theo tinh thần La-ô-đi-xê, bị Chúa mưa ra khỏi miệng Ngài vào lúc ấy. Giô-áp, sử quan, tượng trưng cho bày chiên khác của Đức Chúa Trời, là những người ghi chép lịch sử dẫn đến bức tường, để nhận biết tiêu kỳ của Ê-li-a-kim khi tiêu kỳ ấy được giương lên.

Ê-sai 8:8 đưa các sứ điệp của Ê-sai 6–12 vào Đa-ni-ên 11:10. Qua đó, câu này cung cấp một lời chứng thứ hai rằng đầu của vương quốc vẫn còn đứng vững sau cuộc tấn công. Nó xác định một lập luận về một hiệp ước bị phá vỡ, được dùng để châm ngòi cho một trận chiến.

Từ sự sụp đổ của Liên Xô năm 1989, được nêu trong câu bốn mươi, cho đến đạo luật Ngày Chủ nhật sắp đến được biểu trưng trong câu kế tiếp, có ba mươi bảy năm lịch sử tiên tri mà câu bốn mươi không hề đề cập. Các câu mười đến mười lăm của Đa-ni-ên mười một trình bày phần lịch sử tiên tri không được nói đến trong câu bốn mươi. Điều ấy chỉ có thể được nhìn thấy khi áp dụng phương pháp “dòng trên dòng”. “Nếu các ngươi không tin, chắc chắn các ngươi sẽ không được lập vững” là lời cảnh báo tiên tri gắn liền với ba câu mô tả năm 1989, và sự ứng nghiệm lịch sử của câu tám trong Ê-sai tám mô tả một sự thử thách dành cho Ê-li-a-kim và Sép-na. Các ngươi có thấy chăng, hay là mù lòa?

Câu bốn mươi một của đoạn mười một sách Đa-ni-ên là luật ngày Chúa nhật sắp đến tại Hoa Kỳ, vốn được tiêu biểu bởi lịch sử đã ứng nghiệm câu mười sáu.

Nhưng kẻ đến chống lại hấn sẽ làm theo ý riêng mình, và không ai có thể đứng vững trước mặt hấn; hấn sẽ đứng trong đất vinh hiển, và đất ấy sẽ bị tay hấn tiêu hao. Đa-ni-ên 11:16.

Người cũng sẽ vào xứ vinh hiển, và nhiều nước sẽ bị lật đổ; nhưng sẽ thoát khỏi tay người: Edom, Moab, và người đứng đầu của con cái Ammon. Daniel 11:41.

Sự ứng nghiệm lịch sử của các câu từ mười sáu đến ba mươi trong Đa-ni-ên chương mười một là lịch sử của Rô-ma ngoại giáo. Trong Đa-ni-ên chương mười một, mỗi dòng tiên tri hoặc là hình bóng về lịch sử của Rô-ma ngoại giáo, Rô-ma giáo hoàng, hoặc Rô-ma hiện đại. Mỗi dòng hoặc trực tiếp chỉ ra một thời kỳ lịch sử của Rô-ma, hoặc làm hình bóng cho một thời kỳ lịch sử Rô-ma tương lai. Mỗi dòng. Những câu trực tiếp nói về lịch sử được ứng nghiệm trong thời Rô-ma ngoại giáo, lại làm hình bóng cho Rô-ma giáo hoàng. Cùng nhau, Rô-ma ngoại giáo và Rô-ma giáo hoàng làm chứng về Rô-ma hiện đại. Rô-ma thiết lập khái tượng, vì từ đầu chương cho đến cuối, khái tượng là về Rô-ma.

Đức Giê-su đã chỉ ra rằng có một kẻ phản bội, hầu cho các môn đệ của Ngài tin khi sự phản bội của Giu-đa được tỏ lộ.

Khi tuyên phán lời khốn trên Giu-đa, Đấng Christ cũng có một ý định thương xót đối với các môn đệ của Ngài. Như vậy, Ngài đã ban cho họ bằng chứng tối thượng về tư cách Đấng Mê-si của Ngài. ‘Ta nói cho các con trước khi điều ấy xảy đến,’ Ngài phán, ‘để khi việc ấy xảy ra, các con tin rằng TA LÀ.’ Nếu Đức Giê-su vẫn im lặng, như thể không hay biết điều gì sắp đến trên Ngài, thì các môn đệ có thể đã nghĩ rằng Thầy mình không có sự biết trước thần linh, và đã bị bất ngờ rồi bị phản nộ vào tay đám đông sát nhân. Một năm trước đó, Đức Giê-su đã nói với các môn đệ rằng Ngài đã chọn mười hai người, và rằng một người trong số ấy là quý. Nay những lời Ngài nói với Giu-đa, tỏ rõ rằng sự phản bội của y đã được Thầy biết rõ hoàn toàn, sẽ củng cố đức tin của những người theo Đấng Christ cách chân thật trong thời kỳ Ngài chịu hạ mình. Và khi Giu-đa đi đến kết cục khủng khiếp của y, họ sẽ nhớ lại lời khốn mà Đức Giê-su đã tuyên phán trên kẻ phản bội.” *The Desire of Ages*, 655.

Ngày 31 tháng 12 năm 2023, Sư Tử của chi phái Giu-đa bắt đầu mở án sự khai thị về chính Ngài, và bài thử nghiệm nền tảng khởi sự. Bài thử nghiệm xoay quanh việc Rô-ma có còn là biểu tượng thiết lập khái tượng ở câu mười bốn hay không, hay sự việc đã thay đổi. Khi kẻ chống Đấng Christ thứ nhất từ Hoa Kỳ bắt đầu trị vì vào ngày 8 tháng 5 năm 2025, câu mười bốn đã được ứng nghiệm. Bây giờ có thể thấy rằng mối tương quan giữa Trump và giáo hoàng Lêô đã được tiên trưng bởi Reagan và Gioan Phaolô II. Chiến tranh Ukraina, vốn khởi sự năm 2014 khi Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ gây ra một cuộc cách mạng màu tại Ukraina, đã xảy ra trong nhiệm kỳ tổng thống của Obama, người đã cầm quyền qua thời của hai giáo hoàng. Reagan và Gioan Phaolô II ở câu mười; rồi đến năm 2014, Chiến tranh Ukraina bắt đầu như được biểu thị bởi trận chiến “vùng biên giới” ở câu mười một, tức trận Raphia. Raphia có nghĩa là “vùng biên giới”, và từ “Ukraine” cũng vậy. Trong lịch sử ấy, Obama và hai giáo hoàng đánh dấu trận chiến thứ hai trong ba trận chiến của các câu mười đến mười lăm. Rồi đến năm 2024, Trump trở lại, làm ứng nghiệm câu mười ba. Sau đó, ở câu mười bốn, khái tượng được thiết lập bởi sự xuất hiện của đối ứng giáo hoàng của Trump.

Điều đã được xác lập là ba trận chiến của các câu mười đến mười lăm tượng trưng cho ba mốc lộ trình, mỗi mốc xác định mối quan hệ giữa Giê-sa-bên và A-háp, dẫn đến núi Cạt-mên vào thời luật Chủ Nhật. Với Reagan, Giê-sa-bên ở tại Sa-ma-ri, bị che giấu bởi một liên minh bí mật. Sau đó, các thầy tế lễ của Ba-anh và các tiên tri của rừng cây đã đề cao chủ nghĩa duy linh của Công giáo tự do mang tinh thần “woke”, kết hợp với tính biểu tượng mang tính phân liệt nơi Obama về cả tiên tri giả của Tin Lành bội đạo lẫn tiên tri giả của Hồi giáo, sự thờ phượng Mẹ Trái Đất, cùng tính phóng đảng và vô chính phủ của Cách mạng Pháp. Rồi Trump trở lại vào năm 2024, và mối quan hệ công khai giữa con thú và hình tượng của nó đã hiển lộ vào năm 2025. Hiện là năm 2026; kỳ khảo nghiệm thị kiến bên ngoài của nền móng đã được vượt qua, và chúng ta nay đang ở trong kỳ khảo nghiệm thị kiến của đền thờ.

Câu mười một đã được ứng nghiệm tại trận Raphia vào năm 217 TCN, và mang tính kiểu mẫu cho Chiến tranh Ukraina khởi phát năm 2014, leo thang vào năm 2022, và hiện đang ở ngưỡng kết thúc. Putin sẽ thắng thế, nhưng chiến thắng ấy chỉ mở ra khởi đầu cho sự suy vong của ông. Kết cấu tiên tri của câu mười một, cùng với sự ứng nghiệm lịch sử của nó qua chiến thắng của Ptolemy tại trận Raphia năm 217 TCN—sự ứng nghiệm của câu mười một của chương mười một—tương hợp với lịch sử tiên tri của vua Uzziah. Cả Ptolemy lẫn Uzziah đều là các vua phương Nam; lòng họ đã tự cao vì những thành công quân sự, nhưng chính sự tự cao ấy đã khiến cả hai sụp đổ, và sự suy vong của cả hai gắn liền với việc mỗi người đều toan dâng tế lễ trong đền thánh tại Giê-ru-sa-lem.

Trong bài viết tiếp theo, chúng ta sẽ tiếp tục xem xét cái chết của Putin, điều dẫn vào trận chiến Panium được nói đến ở câu mười lăm.